

Het meisje dat de hemel aanraakte

Luca Di Fulvio

Het meisje dat de hemel aanraakte

Vertaald uit het Duits door Erika Venis

Uitgeverij Mistral, Amsterdam 2013

Oorspronkelijke titel *Das Mädchen, das den Himmel berührte*

Copyright © 2013 Luca Di Fulvio en

Bastei Lübbe GmbH&co. KG, Köln

Nederlandse vertaling © Erika Venis/Vitataal

en Uitgeverij Mistral, Amsterdam

Omslagontwerp Janine Jansen

Omslagbeeld © The Bridgeman Art Library/

Shutterstock/Antonio Abrignani

Typografie en zetwerk Perfect Service

ISBN 978 90 488 1836 5

NUR 302

www.uitgeverijmistral.nl

www.twitter.com/mistral_boeken

www.facebook.com/uitgeverijmistral

Mistral is een imprint van Dutch Media bv.

Dit boek is ook leverbaar als e-book:

ISBN 978 90 488 1837 2

Voor Carla

Al sprak ik de talen van alle mensen en die van engelen – had ik de liefde niet, dan zou ik niet meer zijn dan een dreunende gong of een schelle cimbaal. Al had ik de gave om te profeteren en doorgrondde ik alle geheimen, al bezat ik alle kennis en had ik een geloof dat bergen kon verplaatsen – had ik de liefde niet, dan zou ik niets zijn.

1 Korinthiërs, hoofdstuk 13

EERSTE DEEL
IN HET JAAR DES HEREN 1515

Rome – Narni – Centrale Apennijnen –
Adriatische Zee – Po-delta – Adria –
Mestre – Venetië – Rimini

De mestwagen, die in de wijk Sant'Angelo ook wel de 'schijt-wagen' werd genoemd, kwam één keer per week langs, op maandag.

Die maandag kwam de mestwagen, nadat het vijf dagen aan één stuk door geregend had, maar met moeite door het nauwe steegje Vico della Pescheria. De wielnaven schampten af en toe de muren van de huizen. De zes gevangenen die aan het tuig van de kar waren geketend, zakten telkens tot aan hun enkels in de modder en kreunden van inspanning als ze de wielen weer eens uit diepe kuilen in het wegdek moesten wrikken. Hun dikke, gescheurde broeken van goedkope wol zaten tot aan de liezen vol modder. Vóór de wagen liepen twee andere gevangenen, die met kettingen aan elkaar zaten en die als taak hadden de met afval en uitwerpselen gevulde emmers weg te halen bij de huisdeuren, of van de binnenplaatsen, en ze leeg te gooien in de gigantische kuip die op de wagen stond. De acht gevangenen werden bewaakt door vier soldaten, twee voor de wagen en twee erachter.

Achter de wagen was een opstopping ontstaan van een bont groepje mensen, meer vreemdelingen dan geboren Romeinen, wat in de heilige stad geen bijzonderheid was: twee Duitse geleerden met zware boeken onder de arm; drie nonnen die met gebogen hoofd liepen, waarbij de punten van hun reusachtige kappen naar boven welfden; een Saraceen met een huid zo donker als gebrande hazelnoten; en twee Spaanse soldaten. Die laatsten droegen de typische beenbe-

kleding in hun landskleuren, met het ene been rood en het andere geel. Ze hadden hun ogen half dicht terwijl ze liepen, zodat ze minder last hadden van de hoofdpijn die hen na een nachtje doorzakken kwelde. Ze wilden graag op tijd terug zijn in de kazerne, omdat ze anders als voortvluchtig genoteerd zouden worden. Onder de menigte bevond zich zelfs een Indiër met een tulband op. Hij trok een luid brullende kameel met zich mee en wilde waarschijnlijk naar het circus aan de andere kant van de Tiber. En er was een joodse koopman, te herkennen aan zijn verplichte gele hoed. Allemaal trokken ze een even vies gezicht vanwege de stank. Naarmate ze dichter bij de Piazza Sant'Angelo in Pescheria kwamen werd die zelfs erger, want daar vermengde de damp van de mestkar zich met de geur van het rottende visafval van de markt.

Toen ze eindelijk op het plein aankwamen, haalde de opstopping de kar in en de mensen verspreidden zich in de menigte op het plein voor de kerk van Sant'Angelo in Pescheria.

Ook Shimon Baruch versnelde zijn pas, waarbij de koopman voortdurend angstig om zich heen keek. Hij had zojuist op de nabijgelegen touwmarkt een uitstekende zaak beklonken met de verkoop van een grote partij gevlochten kabeltouw, die onlangs per schip in de stadshaven Ripa Grande was gearriveerd. In plaats van de gebruikelijke kredietbrieven had hij nu de totale som in baar geld gekregen. Daarom liep hij nu gebukt en trok zijn mantel met beide handen stevig om zich heen, uit angst dat hij de buidel vol munten zou verliezen.

Shimon Baruchs oog viel op een hoogwaardigheidsbekleder uit een of ander exotisch land, die werd begeleid door twee reusachtige, donkere mannen met aan hun zijde prachtig versierde sabels. Ook zag hij een paar jongleurs met olijfgleurige huid, waarschijnlijk Macedoniërs of Albanezen, een groepje dobbelende oude mannen die op rieten stoelen voor hun huisjes zaten, en ten slotte drie arme vrouwen die rond-

hingen rond de marmeren tafels van de visverkopers, hoewel daar nu geen rieten manden met makreel meer stonden. De vrouwen zochten in het afval op de grond naar vissenkoppen of -staarten om de soep van wilde kruiden een beetje meer smaak te geven, want veel meer zouden ze niet op tafel kunnen zetten. Twee van de drie waren rond de veertig en hun opeengeperste lippen zaten zichtbaar vol rimpels, wat erop wees dat ze al de nodige tanden misten. De derde daarentegen was heel jong, bijna een meisje nog. Ze had donkerrood haar en een huid die ondanks de dikke laag vuil een albasten zachtheid deed vermoeden. Ze deed Shimon Baruch denken aan het verhaal over Susanna in het boek over de profeet Daniël, die belaagd werd door twee oude rechters.

‘Wegwezen, stelletje lellebellen, anders gooi ik jullie erbij!’ riep een van de gevangenen vanaf de mestwagen en hij deed met zijn schop in de hand een paar stappen in de richting van het visafval. De soldaten lachten luid en gebaarden naar de vrouwen dat ze moesten verdwijnen.

Shimon Baruch haastte zich met gebogen hoofd naar het Circus Marcellus, waar hij zijn geld eindelijk in veiligheid kon brengen. Toch draaide hij zich nog een keer om, om nog een laatste keer naar het mooie meisje met het koperen haar te kijken. Ze keek naar een haveloos gekleed jongetje, met een ongezond gele huidskleur en lang haar dat zo vies was dat het tegen zijn hoofd geplakt zat. Hij zat een beetje achteraf bij de ruïnes van de poort van Octavia en gooide steentjes naar een geit die brandnetels en glaskruid vrat. Even scheen het Shimon Baruch toe dat hij het jongetje al eens eerder had gezien, misschien zelfs die ochtend nog, op de touwmarkt. Terwijl hij naar hem keek en zich instinctief kleiner maakte, kreeg de jongen hem in het vizier en riep naar hem: ‘Uw hoed is van mooie stof, mijnheer de jood! Dat uw rijkdom zich mag vermeerderen!’

Snel wendde Shimon Baruch zich af en hij zag dat een onbehouden jonge kerel, die net nog met een dommige blik aan de andere kant van het plein had gestaan, met uitgestrekte hand naar hem toe rende. Een reus met dik, stroblond haar, dat zo laag op zijn voorhoofd begon dat het er bijna helemaal door bedekt werd. Hij was gehuld in lompen en bewoog zich onbeholpen op zijn stevige, korte benen, waarbij zijn gedrongen lichaam onzeker heen en weer wiegde. Ook zijn armen waren naar verhouding heel kort. Het lijkt wel een reuzendwerg, dacht Shimon. Hij zag ineens dat het waarschijnlijk een zwakzinnige betrof en kreeg meteen bevestiging van die gedachte toen de reus hem angstig aankeek, alsof hij bang was in elkaar geslagen te worden, en hem met hese, monotone stem in een eigenaardig, haast onverstaanbaar taaltje aansprak: 'Geef munsje, mijnheer... Weest zo goed en geeft een baar munsjes van barmhartigheid, eerbiedwaardige heer.'

'Ga weg,' antwoordde de koopman haastig en hij wuifde alsof hij een hinderlijke vlieg wilde verjagen.

De reus hield beschermend zijn handen voor zijn gezicht, maar bleef als aan de grond genageld staan en herhaalde: 'Een munsje, allereerbiedwaardige heer... een enkelt munsje maar.' En vervolgens pakte hij hem precies voor de gevel van de kerk van Sant'Angelo stevig bij de arm.

Shimon Baruch dook geschrokken ineen. 'Haal je vieze potten van me af!' bromde hij, terwijl hij probeerde niet te laten merken dat zijn keel werd dichtgeknepen van angst.

Op datzelfde moment kwam een ongeveer zestienjarige, slungelige jongen met gebruide huid, pikzwarte haren en een schuin over zijn voorhoofd getrokken geel hoofddeksel om de hoek van de kerk rennen. De jongen struikelde haast over de koopman en moest zich aan zijn schouders vastgrijpen om niet te vallen. 'Pardon, mijnheer,' zei hij meteen verontschuldiging, maar toen hij de gele hoed op het hoofd van

de ander zag, boog hij respectvol en voegde eraan toe: *'Sjalom Aleichem.'*

'Aleichem sjalom,' antwoordde Shimon Baruch als vanzelf, deels opgelucht dat hij te maken had met een geloofsgenoot, maar nog altijd verontrust omdat hij er niet in slaagde zich uit de greep van de zwakzinnige te bevrijden.

'Nee, ik zak 'm als eerst!' protesteerde de reus luidkeels tegen de nieuweling. 'De goeie heer hier wilde me net een aalmoes gefe!' En terwijl hij de arm van de koopman bleef vasthouden, duwde hij de jongen hard weg. 'Wegwefe!'

'Laat me los, armzalige idioot,' schreeuwde Shimon Baruch met lichte paniek in zijn stem.

'Laat hem los,' schreeuwde nu ook de jongeman, die de reus dapper te lijf ging en als antwoord zo'n flinke stomp in zijn maag kreeg dat hij dubbelklapte en een paar passen opzij deed. Toch gaf hij niet op, want hij stormde opnieuw op de grote kerel af en sloeg hem midden in zijn gezicht.

De reus knorde hees, liet de koopman los en pakte nu woedend de jongen op. Hij wierp hem door de lucht en smet hem tegen de koopman, zodat ze allebei op de grond vielen.

De soldaten, die in eerste instantie bezorgd naderbij waren gerend om de vechters uit elkaar te halen, begonnen hard te lachen toen ze zagen hoe de twee mannen met de gele hoeden in de modder tolden, alsof ze met elkaar wilden vechten. Alle viswijven begonnen mee te lachen, met deinende boezems en hun handen op hun heupen. Ook de hoogwaardigheidsbekleder van de grootvizier lachte, net als de twee Moren met hun kromzwaarden. De Albanese jongleurs, die niet langer met ballen gooiden, lachten, en de twee Spaanse soldaten, die zich hadden omgedraaid en nu achteruitliepen om maar niets van het spektakel te hoeven missen. Zelfs de Duitse geleerden lachten, nadat ze stil waren blijven staan en hun bril hadden gepoetst.

‘Sla ze dood!’ gilde de jongen die stenen naar de geit had gegooid, om hen op te juttten. Ook de gevangenen lachten, en een van hen riep naar de reus: ‘Geef ze van katoen! Geef hem een flinke schop tegen zijn achterste!’

De zwakzinnige raakte de slungelachtige jongeman met de gele hoed in zijn buik, terwijl hij bezig was de koopman te helpen met opstaan. De jongen kwam kreunend omhoog, draaide zich om naar Shimon Baruch en riep hem met angstige blik toe: ‘Vlucht alsjeblieft!’ Daarna stortte hij zich met de moed der vertwijfeling op de reus en gaf hem nog een paar flinke klappen, voor hij een veilig heenkomen zocht.

De reus rende de jongen achterna in de richting van de oever van de Tiber, en meteen werden ze op de hielen gezeten door de jongen met de ongezonde, gele gelaatskleur, die riep: ‘Verdomde schijtjood! Je bent dood, verdomde jood!’

Shimon Baruch overwoog even of hij zijn jonge geloofsgeenoot niet te hulp moest schieten. Maar al gauw kreeg de angst die hem zijn hele leven al beheerste hem in zijn greep en de koopman vluchtte in de tegenovergestelde richting naar het Circus Marcellus.

De viswijven, gevangenen, soldaten en alle andere mensen op de Piazza Sant’Angelo in Pescheria keken lachend toe hoe het jongetje en de reus de jongeman met de gele hoed achternazaten.

Te midden van de wirwar stak het meisje met de albasten huid, dat in het afval had zitten zoeken, een hand in de mand die aan het uiteinde van de marmeren visverkoopplaats stond. Ze pakte zoveel makreel als ze maar kon grijpen, liet de vissen in de mouw van haar jurk glijden en verdween stilletjes, zonder dat de viswijven het in de gaten hadden.

Intussen was de jongen met de gele hoed de hoek om gierend, met zijn twee achtervolgers, die nog steeds allerlei verwensingen tegen het joodse volk riepen, op de hielen. Een

dronkaard ging met uitgestrekte armen midden in de steeg staan en riep naar de jongen, die op hem af liep: 'Blijf staan, smerige judas!'

De jongen bleef een stap van de dronkaard staan. 'Zeg eens: op een schaal van één tot tien, hoe dom ben je eigenlijk?'

De dronkaard staarde hem roerloos en onnozel aan.

De jongeman zette zijn hoed af en gooide hem naar het hoofd van de verbijsterde man. 'Neem er nog eentje terwijl je daarover nadenkt,' zei hij. Toen draaide hij zich om naar het jongetje met de gelige huid en de reus, die hem inmiddels bijna hadden ingehaald. 'Hup, lopen!' beval hij.

De dronkaard keek hen niet-begrijpend aan.

'Smeerlap!' riep de jongen met de gelige huid en hij spuugde naar hem.

Ze liepen gedrieën zwijgend verder. Toen ze de volgende hoek om waren, gaf de jongeman de reus met zijn elleboog een stevige stomp in zijn zij. 'Jij gigantische domkop, leer alsjeblieft om wat minder hard te slaan!' viel hij naar hem uit.

De reus keek hem geschrokken aan. 'Het spijt me...' zei hij klagelijk.

De slungelige jongeman draaide zich nu om naar de kleine jongen. 'En jij, zorg ervoor dat je huisdier zich gedraagt.' Hij kromp ineen met een van pijn vertrokken gezicht. 'De klap van die domkop kostte me zowat mijn maag.'

'Bied je excuses aan!' beval de kleine jongen aan de domkop.

'Excuses, Mercurio...' jammerde de reus. 'Alsjeblieft Ercole niet neersteken.'

'Ik steek je niet neer, idioot,' zei Mercurio terwijl hij overeind kwam.

De jongen porde de reus in zijn zij. 'Snap je dan niet dat je zo sterk bent als een olifant?' vroeg hij.

'Jawel, Zolfo,' antwoordde de reus schuchter, terwijl hij enthousiast knikte. 'Ercole idioot.'

‘Ja, ja, het is al goed,’ mopperde Zolfo. Daarna wendde hij zich tot Mercurio. ‘Je zult zien, het wordt nog wel wat met hem.’

Op dat moment klonk er vanaf de Piazza Sant’Angelo in Pescheria een kreet van ontzetting. ‘Ik ben beroofd! Houd de dief!’ riep de koopman. De menigte begon luid te lachen. Ze hadden begrepen wat er was gebeurd, en ze vermaakten zich nu des te meer. ‘Ik ben geruïneerd! Houd de dief! Vervloekte ellendelingen! Jullie zijn allemaal vervloekt!’ Hoe wanhopiger Shimon Baruch klonk, hoe luider en daverender het gelach werd, alsof het een theatervoorstelling betrof.

‘Wegwezen hier,’ zei Mercurio.

Ze klommen over de kade tegenover het eiland in de Tiber en terwijl ze omlaag liepen naar een onder de braamstruiken verborgen putdeksel, kregen ze gezelschap van het meisje met het koperrode haar en de albasten huid. ‘We hebben eten,’ zei ze trots en ze liet de anderen de vijf makrelen zien die ze had gestolen.

‘Wij hebben iets nog veel beters, Benedetta,’ zei Zolfo.

Mercurio haalde de buidel vol munten tevoorschijn die ze van de koopman gestolen hadden en hij zag dat er een rode hand op het leer stond geschilderd. Hij maakte het bandje los, ging op zijn hurken zitten en schudde de inhoud op de grond. In het rode licht van de ondergaande zon schitterden de munten als gloeiende kolen.

‘Het is echt goud!’ riep Zolfo.

Mercurio zweeg even verrast. Toen telde hij snel de munten en verdeelde ze in twee bergjes, een kleintje voor de anderen en een twee keer zo grote berg voor zichzelf.

‘Maar wij zijn met z’n drieën!’ wierp Zolfo tegen.

‘Het was mijn plan,’ antwoordde Mercurio bars. ‘Ik ben hier de opperbedrieger, in mijn plaats zouden jullie meteen door de mand vallen.’ Hij nam hen van boven op. ‘Jullie

zijn maar met z'n tweeën, of liever met anderhalf, want die domkop telt maar voor de helft. En dan nog een meisje voor op de uitkijk.' Hij stopte zijn eigen aandeel in de buidel en deed hem weer dicht. Daarna stond hij op en wees hij naar de munten op de grond. 'Dat is jullie aandeel, en daar ben ik al heel gul mee geweest. Als het jullie niet bevalt, dan werken jullie maar alleen.' Hij keek hen uitdagend aan.

'Het is wel goed,' zei Benedetta terwijl ze strak terugkeek.

Zolfo bukte zich en raapte de munten op.

'Je kunt bij jullie tenminste wel zien wie het voor het zegen heeft,' zei Mercurio grijnzend.

'Wil je de vissen met ons opeten?' vroeg Benedetta hem.

Zolfo keek Mercurio hoopvol aan.

'Ik eet niet graag in gezelschap,' antwoordde Mercurio afwijzend. 'Als ik jullie nodig heb, weet ik wel waar ik jullie kan vinden.' Hij trok het putdeksel omhoog. 'En zeg niets tegen Scavamorto, anders pakt hij alles af.'

'We zouden toch bij jou kunnen blijven,' stelde Zolfo hoopvol voor.

'Verdwij,' snauwde Mercurio hem toe. 'Ik red het wel in mijn eentje. En dit is mijn plek.'

En daarmee kroop hij in het riool, waar hij zijn thuis had.